

K.K.T.C

YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
(NEAR EAST UNIVERSITY)

FEN EDEBİYAT FAKÜLTESİ TÜRK
DİLİ VE EDEBİYATI BÖLÜMÜ

GAZİANTEP YÖRESİ ÜZERİNE
İNCELEME

DANIŞMAN
DOÇ.DR.BÜLENT YORULMAZ

HAZIRLAYAN
ABDURRAHMAN TİRYAKİ

4/B- 991865
GAZİANTEP - 2001

İÇİNDEKİLER

-Önsöz	I
-Giriş.....	II
-Geçmişden Günümüze Gaziantep Tarihi.....	1-5
-Gaziantep İli Nüfus ve Yerleşimi (yıllara göre dağılım).....	5-7
-Gaziantep İli İklim Şartları	7-8
-Ulaşım	8-9
-Gaziantep'te Yapılan Etkinlikler.....	9-10
-Gaziantep'teki Kültürel kuruluşlar, Galeriler, Kütüphaneler, Oteller, Hastahaneler.....	10-12
-Gaziantep İli El Sanatları	13
-Gaziantep Mimarisi	14
-Gaziantep İlinde Gezilip Görülecek Yerler	15-18
-Gaziantep'te Sanayi	18-20
-Gaziantep Mutfağı	20-25
-Gaziantep'te Musiki ve Folklor.....	25-26
-Gaziantep ili Yerel Yönetimi	26
-Gaziantep ili Yazılı ve Sözlü Edebiyatı	26-27
-Gaziantep'te Spor Etkinlikleri	27-30

-Gaziantep'te Çevre ve Önemi	30-32
-Gaziantep'te Sosyal Faaliyetler	33-35
-Resimler	35-39
-İl Haritası	40
-Kaynakça	41

ÖNSÖZ

Güneydoğu Anadolu Bölgesinin en büyük, Türkiye'nin ise 6. büyük kenti olan Gaziantep, Anadolu'nun ilk yerleşim alanlarından birisidir.

Tarih içerisinde Ayıntap, Antep, Kala-i Füsüs ve Hantap gibi isimlerle anılan Gaziantep, adını tarihin derinliklerinden, sıfatını ise Milli Mücadeledeki kahramanlıklarla dolu müdafaasından almıştır.

Gaziantep, Kurtuluş Savaşı hatıraları, zengin tarihi ve kültürel çevresi, otoyolu, uluslar arası hava alanı, tren garı, leziz yemekleri, eşsiz el sanatları, camileri, kaleleri, hanları, kастelleri, hamamları, türbeleri, kiliseleri, yaylaları, gezi ve mesire yerleri, sanayi ve ticaret ile bölgede öncü olan önemli bir ildir.

Her ne kadar bir Gaziantep'li olarak, üzerinde doğup büyüdüğüm toprakları tanıyıp tanıtmamda böyle bir vesileden dolayı gurur duymakla birlikte çalışmamda bana destek veren Doc. Dr. Bülent Yorulmaz Beyefendiye, Halil Aytekin Beyefendiye, ve birçok kaynağın bana ulaşmasını sağlayan Yaşar Tiryaki ve Yusuf Torun'a teşekkürlerimi bir borç bilirim.

GİRİŞ

Gaziantep hakkında sayısız eserler yazılıp çizilmişse de önemini yitirmeyen ve bu yönüyle her zaman ilgi görmüş bir şehirdir Gaziantep.

Bu yazımda Antep' in örf, adet, gelenek ve göreneklerini, tarihini, iklim şartlarını ve yöresel yemeklerinin yanısıra, dil yapısına da değinerek Antep' i en iyi şekilde inceleyip tanıtaya çalıştım.

Abdurrahman Tiryaki
Gaziantep-2001

GAZİANTEP

Paleolitik çağdan bu yana çeşitli kültür ve medeniyetlere sahne olan Gaziantep, Anadolu'nun ve Dünyanın en eski yerleşim yerlerinden biridir. 600 yıllık tarihi geçmişi ile ilimiz, Tarihi ve kültürel zenginlikleri Antik Kentleri, Mozaikleri, camileri, Kiliseleri, Hanları, Hamamları, edestenleri ve pek çok yeraltı ve yerüstü zenginlikleri ile metropol bir kent. Gaziantep'liler bitmez tükenmez enerjisi, azmi ve girişimciliği ile kendisini kendisi kurmuş örnek bir sanayi ve ticaret kenti meydana getirmişlerdir.

Gaziantep; Güneydoğu Anadolu Bölgesinin en büyük sanayi ve ticaret merkezi olan ve merkezi nüfusu bir milyona yaklaşan bir ilimizdir. Coğrafi konum olarak Akdeniz ile Güneydoğu Anadolu Bölgelerinin birleştiği notada yer alır. Güneyinde Suriye ile Kilis, doğusunda Şanlıurfa, batısında Osmaniye, kuzeyinde Kahramanmaraş ve Adıyaman, güneybatısında ise Hatay illeri ile komşudur. Yüzölçümü 6.887 metrekare olup, il sınırları dahilinde 9 ilçe, 3 bucak, 27 belde ve 489 köy bulunmaktadır. Yüzey şekilleri bakımından yüksekçe bir plato şeklindedir. İl Türkiye'nin Ortadoğu'ya ulaşan E 24 ve TEM Otoyolları'nın geçtiği merkezi noktalardan bir tanesidir. İlin tarihi ve turistik öneme haiz yerleri ise; Belkis Harabeleri, Yesemek Açık Hava Müzesi, Antep Kalesi, Dülük Antik Kenti, Rumkale, Sofdağ ve Hızır Yaylaları ve müzeleri sayılabilir. Gaziantep folklorü, halk türküleri ile de çok zengin bir ilimizdir. Ağırlığını ağıtların teşkil ettiği Barak Türküleri (Ezo Gelin gibi) Türk Halk Müziğinde haklı bir üne sahiptir. İl merkezinde Büyük Şehir Belediyesi kurulmuştur. Şahinbey (Merkez), Şehitkamil (Merkez), Araban,

İslahiye, Karkamış, Nizip, Nurdağı, Oğuzeli ve Yavuzeli başlıca ilçeleridir. Kilis ise ısa bir süre önce ayrılarak İl hüviyetine kavuşmuştur. Ancak Kilisli hemşehrilerimiz resmen yırılmış olsa da kalben birliktelikleri devam ettiği için onlarda bu yıllıkta yerlerini almışlardır. Gaziantep halkı Köprübaşına yuva yapmış karınca topluluğu gibidir. Topraklarında çeşitli uluslaryaşamış, bir çok savaş görmüş, Antepliye hem gelen hem giden ezmiştir. Antepli hep var olmak için direnmiştir. Onun için Gaziantep insanı binlerce yıl süren çilelerin, ıstırapların, savaşların ateşinde pişerek kendine özgü bir karakter ve kimlik kazanmıştır. Bu nedenle; Gaziantep'te sanayi ilerlemiş, ustaları ülke çapında ün yapmıştır. Gaziantep'li bir ustaya bir şeyi "Bir defa göster bırak yapsın " derler. İşte bu sebeple bir zamanlar aç kertenkelelerin dolaştığı uçsuz bucaksız bozkırlarda bugün yüzlerce fabrika bacası yükselmekte ve bu bozkırların bir bölümünde ise km.lerce kare inanılmaz güzellikte parklar yapılmıştır. Gaziantep'li gerçek mutluluğu çalışmakta, üretmekte bulmuştur. Bugün ülkemizin her ilinde, her ilçesinde ve hattaküçük kasabalarda dahi Gaziantep'li ünlü bir ustaya rastlamak mümkündür. Gittiği her yere kendine özgü sevecenliği, ustalığı ve üretkenliği de beraberinde götürmüştür. Yurdumuzun birçok yerindeki vatandaşlarımız arıza yapan kamyonunu, otobüsünü, otomobilini veya bunlarabenzet kıymetli teçhizatını tamir için Gaziantep'e götürür. Gaziantep birçok konuda Türkiye'nin büyüğü olma özelliğini taşır. Ülkemizin pamuk ipliği üretiminin ve ihracatının %45'ini, makarna üretiminin %60'ını, Makine halısı üretiminin %85'ini gerçekleştirir. Dünyada bulunan halı makinası üreten 3 fabrikadan bir tanesi, ülkemizin ilk yürüyen merdiven fabrikası yine Gaziantep'tedir. Gaziantep'li çalışkanlığı kadar eğlenmesini de çok seven bir topluluktur. Onun için Gaziantep'liye "Altı gün çalışır bir gün yer " derler. Hafta sonlarında mesire yerlerinde adım atacak yer bulamazsınız. Her geçen gün büyüyen ülke ekonomisine çok önemli katkı sağlayan, fıstığıyla, baklavasıyla, bir zamanlar Beyrut'u kışkındıracak pırıltılı pasajlarıyla ve her şeyden önemlisi; örnek sanayisi gelişmiş alt yapısıyla

nl Gaziantep'imizi görmenizi tavsiye ederiz.Bir gün yolunuz Gaziantep'e düşerse Gazi Kentimizin ne kadar güzide bir yer olduğunu taktiredeceğinize inanıyoruz.

GAZİANTEP SAVUNMASI:

1914 yılında Birinci Dünya Savaşı başladığı zaman Gaziantep 83.000 nüfuslu bir şhirdi. Savaş sonunda imzalanan Mondros Mütarekesi ve Sevr Anlaşması Osmanlı İmparatorluğunun lm fermanı idi. Bu Mütarekenin sonunda ülkemizi paylaşmak isteyen İtilaf Devletleri hızla harekete geçtiler. 17 Aralık 1918 de İngilizler Antep'e girdiler. 23 Ocak 1919 da Hkmet Konağı İngilizlerce işgal edilip halkın ileri gelenleri, aydınları Suriye'ye sürüldü. şehir bir yıl İngiliz işgalinde kaldı. Daha sonra aralarında vardıkları bir anlaşma ile İngilizler şehri boşaltıp Fransızların işgaline bıraktılar. Fransızlar 29 Ekim 1919 da Kilis'i, 5 Kasım 1919 da da Antep'i işgal ettiler. İşgale katılanlar arasında daha önce bölgeden göç eden Ermenilerde bulunuyordu.Fransızlarla işbirliği yapan Ermeniler Anteplilere büyük zulüm, işkence ve eziyet ettiler. Antep'i yakıp yıktılar. 1920 yılına girildiğinde savaş başladı.

11 Ocak.1920'de Büyük Araptar (Yeşilce) Köyünde Fransızların yağma ve tecavüzlerine karşılık, Türkler atalmazı denilen yerde Fransızları kısıtararak savaşa mecbur ettiler. Burada Fransızların çok azı kurtulabildi. 19 Ocak 1920 de Fransızlar Karabıyıklı'da Karayılan tarafından pusuya düşürüldü. Fransız işgal kuvvetleri şehir Merkezi ve çevresindeki çatışmalarda İtilaf Devletlerince eşine sadece Verdn Savunmasında rastlandığı belirtilen Gaziantep Savunmasıyla karşılaştılar. Ancak dışarıdan hiç yardım alamayan, yiyeceği ve cephanesi biten Antep 10 ay 9 günlük direnişi sonucunda 9 şubat 1921 de Fransızlara teslim olmak zorunda kaldı. Bu suretle 1 Nisan 1920 de başlayan ve 11 ay süren Antep Savunması dost düşman bütün dünyanın hayranlık

ve takdirini kazanan kahramanlıklara rağmen açlık sebebiyle son bulmuştur. Düşman bu süre içinde şehre 70.000 bomba atmış, şehir bir kül ve enkaz yığını haline gelmiştir. Antep'lier şehri savunmak için 6.000 den fazla şehitvermiştir. Gaziantep Savunması son günlerini yaşarken bu savunmanın olağanüstü anlam ve önemi dolayısıyla TBMM tarafından 6 Şubat 1921 tarihli toplantısında 93 sayılı Kanunla dünyada hiçbir şehre nasip olmayan Gazilik ünvanı verilmiştir. 15 Mart 1921 tarihinde Londra'da varılan mutabakat gereğince 25 Aralık 1921 de Fransızların şehri terk etmesi ve Türklerin şehre girmesiyle son bulmuştur. Gaziantep Savunması; düzenli ordu olmadan ve milis kuvvetleri tarafından yapılan çatışmalar sonucunda dost düşman herkesin hayranlık ve takdirini kazanan, Milli Kurtuluş Savaşı tarihimizde eşsiz kahramanlıklarla hem kendi ilini, hemde Güneydoğu Anadolu'yudüşman işgalinden kurtaran halkın zaferidir. Bu iman kuvvetinin, milli birliğin ve milli benliğin şahıslığıdır. Gaziantep Savunmasında Şehit Kamil, Şahin Bey, Karayılan gibi ahramanlar seve seve canlarını vermiş, şehit olmuşlardır. Ruhları şad olsun.

ANTEP DESTANI'NDAN

Ben Antep'liyim Şahinim ağam Hey hey

Mavzer omuzuma yük Yine de hey hey

Ben yumruklarımla dövüşeceğim Kaytan bıyıklarım, delişmen çağım... Yumruklarım memleket kadar büyük Düşman kurşunlarına inat köprü başında Memleket türkülerini çağıracağım.

Yavuz Bülent BAKİLER

KARAYILAN TÜRKÜSÜ

Gara yılan der ki gelin oturak Samsak Tepesine hücum ettirdim

Kilis yollarından kelle getirek Çok babayığitleri telef ettirdim

Fransız adını bütün batırak Mahalleyi orda kayıp ettirdim

Vurun Antepliler namus günüdür. Vurun Antepliler namus günüdür.

GAZİANTEP İLİ NUFUS VE YERLEŞME

YILLARA GÖRE DAĞILIMI VE YERLEŞME

Gaziantep ilinin ,1997 yılı genel nüfus sayımına göre toplam nüfusu bin olduğu belirtilmektedir.

Gaziantep ili güneydoğu Anadolu bölgesinin en kalabalık ili olarak görülüyor.

Gaziantep ili dışarıdan çok göç alan bir il olarak Türkiye sıralamsında 4. ve 5. sıradadır. Gaziantep ilinin bu göç sayesinde dengesi bozulmuştur.

Bu gün ilimiz Gaziantep’de il v ilçelerine yakın ulaşımı kolay yerlerde nüfus artarken ,il ve ilçelerine uzak ve yüksek yerlerde nüfus sürekli azalmaktadır.

Gaziantep ilinin yıllara göre nüfusu:

<u>YIL</u>	<u>MERKEZ NÜFUS</u>
1650	80.000
1900	60.000
1915	70.000

1927	40.000
1935	51.000
1940	57.000
1945	63.000
1950	73.000
1955	97.000
1960	125.000
1965	158.000
1980	347.290
1997	702.000

Gaziantep Şehir merkezinin yıllara göre nüfus oranları:

1997 Genel Nüfus Sayımına Göre Bazı Orantılar

Kentsel Nüfus Oranı

% 71

Kırsal Nüfus Oranı

% 29

Kentsel Nüfus Artış Hızı

% 2.6

Kırsal Nüfus Artış Hızı

% 2.8

Erkek Nüfus Oranı

% 50.5

Kadın Nüfus Oranı

% 49.5

Gaziantep Bölgesinde Görülen Ortalama İklim Şartları

Yıllık Ortalama Sıcaklık

+ 14.5oC

En Yüksek Sıcaklık

+ 42.8oC

En Düşük Sıcaklık

- 17.5oC

Ortalama Güneş Alma Süresi

8.1 Saat

Ortalama Nisbi Nem

% 60

Ortalama Yağışlı Gün

84.5 Gün

Ortalama Yağış Miktarı

556.2 mm

Ortalama Karlı Gün

13 Gün

En Yüksek Kar Kalınlığı

100 cm

Hakim Rüzgar Yönü

Kuzeybatı (Karayel)

Gaziantep'in Doğal Çevresi ve iklimi

Ovalar : Barak , Araban , Oğuzeli , Tılbaşar ve Yavuzeli.

Vadiler ve Yaylalar : Nizip , Sacır , Orul-ızar

Akarsular : Fırat,Nizip,Afrin,Karasu,Merzimen,Sacır,Alleben,Küveyk

Göller : Kara (Emen) , Gavur

Baraj Gölleri : Hancağız (8.7 km2) , Tahtaköprü (23.4 km2)

Dağlar : Sofdağ 1.496 m , Dülük Baba 1.250 m , Gazibaba 1.100 m ,

Sarıkaya 1.100 m , Güremiz 1.069 m , Sam 1.050 m , Hurşit Dağı 951

ULASIM

Gaziantep Demiryolu, Adana Malatya demiryolunun Narli istasyonunun halep-Bağdat demiryolu, Kargamis, Cerablus istasyonuna bağlar, Ayrıca Fevzipaşadan geçen Halep expresi de

Gaziantep'in Islahiye ilçesi sınır kapısından Suriye topraklarına girer. Gaziantep, Karayolu bağlantısı ile, Osmaniye üzerinden Adana ya ve Mersin'e, Birecik korüsü üzerinden Şanlıurfa'ya, Narlı üzerinden Kahramanmaraş, Fevzipaşa üzerinden Antakya'ya, Kilis üzerinden Halep'e (Suriye), Kilis'ten ayrılan bir yolla Hassa üzerinden yine Antakya'ya ve Besni üzerinden Adıyaman'a bağlanmaktadır. Bu yollarla önemli bir kavşak oluşturan Gaziantep, karayolu ulaşımı yönünden bir düğüm noktası gibidir. Uluslararası Gaziantep Havaalanından ise günlük olarak tarifeli uçak seferleri yapılmaktadır. Hergün Gaziantep'ten Ankara'ya ve İstanbul'a direk olarak tarifeli seferlerle havayolu ulaşımı sağlanmaktadır. Ayrıca diğer alandan yararlanmaktadır.

ETKİNLİKLER

(Fuar, Festival, Şenlik, Kurtuluş Günleri, Mahalli Günler)

ADI YAPILDIĞI YER KUTLAMA GÜNÜ

Atatürk'ün Gaziantep'e gelişi-----	Gaziantep 26 Ocak
Antep'e Gazilik Ünvanının Verilişi-----	Gaziantep 8 Şubat
Hıdırellez şenlikleri -----	Gaziantep 6 Mayıs
Gaziantep'in Düşman İşgalinden Kurtuluşu-----	Gaziantep 25 Aralık
Islahiye'nin Kurtuluşu-----	Islahiye 13 Kasım
Esnaf Sahresi-----	Gaziantep Ağustos ayı içinde
Fıstık Festivali -----	Gaziantep 1-15 Eylül
Cumhuriyet Kup. Aba Güreş Turnuvası-----	Gaziantep 29 Ekim

Ucuz Giyim ve Gıda Fuarı----- Gaziantep 5 Haziran-5 Temmuz

Gaziantep Sanayi Fuarı----- Gaziantep 15 Agustos - 1 Eylül

Gülli Kültür Haftası----- Gaziantep 8-14 Ekim

Turizm Fuarı----- Gaziantep 15-22 Nisan

Güneydoğu Hasat Sonu Fıstık Şenlikleri----- Gaziantep 29 Eylül

Gaziantep'te Kutlanan Kültürel Etkinlikler

Hıdırellez Kültür ve Bahar Bayramı----- (6 Mayıs)

Nevruz - Yeni gün----- (21 Mart)

Müzeler Haftası ----- (18-24 mayıs)

Gözetici Nor şenlikleri----- (28 Eylül)

Nizip Fıstık Festivali ----- (23-24 Ağustos)

Islahiye Üzüm Festivali----- (10-11 Ağustos)

Kütüphane Haftası----- (Her yıl MART Ayının son

Haftası)

KÜLTÜREL KURULUŞLAR

Sinemalar: Prestij

Tiyatrolar: AnfiTiyatro,

Büyükşehir Belediye Tiyatro Salonu, Tel:2318068

Ses Tiyatro ve Sanat evi : İsmetpaşa mah. Kızılcaoba Sok. No:44

Çağdaş Oyuncular Tiyatro Topluluğu : Atatürk Bulvarı No:31

Galeriler:

Gaziantep Devlet Güzel Sanatlar Galerisi : Atatürk bulvarı

Kültür Merkezleri:

Büyükşehir Belediyesi Kültür Merkezi

Şehitkamil Belediyesi Kültür Merkezi

Kütüphaneler:

İl Halk Kütüphanesi Tel:2314576

Balıklı Merkez Çocuk Kütüphanesi Tel: 2309711

Şahinbey İlçe Halk Kütüphanesi Tel: 2344055

İlgi Yılı İlçe Halk Kütüphanesi Tel: 3234744

Nazip İlçe Halk Kütüphanesi Tel:5174674

İslahiye İlçe Halk Kütüphanesi Tel: 8622040

GAZİANTEPDE'Kİ OTELLER

ADI	TELEFON	FAX
Tuğcan Otel *****	0-342-220 43 23	0-342-220 32 42
Tilmen Otel ****	0-342-220 20 81	0-342-220 20 91
Kaleli Otel ***	0-342-230 96 90-230 32 95	0-342-230 15 97

Yesemek Otel ***	0-342-220 95 81	0-342-220 88 88
Büyük Veliç Otel ***	0-342-220 03 00	0-342-232 05 38
Katan Otel **	0-342-230 69 69	0-342-220 84 54

GAZİANTEPDEKİ HASTANELER

HASTANE ADI	ADRES	TELEFON
Gaziantep Devlet Hastanesi	Hürriyet cad.	233 99 70 - 71
Gaziantep Çocuk Hastanesi	Hürriyet Cad.	230 78 00
Tıp Fakültesi	Gaziantep Ünivers	336 54 00
SSK (Sigorta) Hastanesi	Fevzi Çakmak Bulv.	338 17 31
Sani Konukoğlu Tıp Merkezi	Ali Fuat Cebesoy Bulv.	220 95 00
Amerikan Hastanesi	Şahveli Mah.	220 02 10 - 13
Özel TAM-MED Hastanesi	İnönü cad.	234 36 20
Özel Hayat Hastanesi	İstasyon cad.	220 38 31 - 34
Özel Yılmazzer Hastanesi	Hürriyet cad.	231 23 40

GELENEKSEL EL SANATLARI

Gümüş İşlemeciliği

Gümüş insanların eskiden beri takı olarak kullandığı kıymetli bir madendir. Yöremizdeki Karkamış, Dülük, Belkıs antik şehirleri ve höyüklerden çıkartılan gümüşlerin bolluğu bu yörede gümüş işçiliğinin ve kullanımının eski devirlerde yayandığını göstermektedir. Özellikle İslam'ın Anadolu'da yayılmasıyla gümüş işlemeciliği de yayılmıştır. Yüzük, kolye, küpe, tabanca kabzası, Kur'an-ı Kerim kabı vb. bir çok yerde gümüşlerden yararlanılmıştır.

Bakır İşlemeciliği Bakır ve bakır işlemeciliği insanlık tarihi kadar eskiye dayanmaktadır.

Bakır eşya, bakır ve çinkonun karışımından elde edilen maddeden işlenir. Gaziantep bakır işleminin özelliği tek parça olmasıdır. Diğer yörelerde üretilen bakır eşyalar parçalar halinde işlenir. Ev, mutfak vesüs eşyası olarak kullanımı yaygındır.

Gaziantep İşi El İşlemesi

Gaziantep işi; iplik sayılarak ve çekilerek, beyaz sarı, krem rengi ipliklerle çeşitli susma ve ajurlarla süslenerek işlenir. İlk defa ev hanımları tarafından kullanılmaya başlanmıştır. Günümüzde teknik bozulmadan sim, renkli iplikler ve yardımcı nakış iğneleri kullanılarak çok güzel işlemler yapılmaktadır.

ANTEP MİMARİSİ

Gaziantep'in geçmişten günümüze tarih içindeki oluşumuna bakıldığında köklü ve zengin bir mimarisi olduğu görülür. Kent karakterindeki yapıları, konutlar, camiler, hanlar, hamamlar dır. Bu kagir yapıların fonksiyonların oluşumunda yörenin iklimi topoğrafik özellikleri, bitki örtüsü ve sosyal yaşantıları etkili olmuştur. Yazların çok sıcak geçmesi nedeniyle mimaride avlu anlayışı hakimdir. Zamanın büyük bir bölümünün avluda geçmesi nedeniyle buraya "hayat" denmektedir. Sokaklar dar ve gölgelidir. Bazı yerlerde kabaltı denen altı yol üstü konut olan mekanlar vardır. Günümüzde Kabaltı yapılardan sadece altı tane kalmıştır. Sokakları dik olarak geçen çıkmaz sokaklara da "dehliz" denmektedir.

GELENEKSEL ANTEP EVLERİ

Antep evleri; yüksek duvarlar arkasında, dış mekanlardan mümkünolduğunca soyutlanmış yapılardır. Evlerin ,kinci, katında sokağa bakankonsol çıkıntılarına köşk denir. Dışı metalle kaplanan bu tür yapılar köşklerev dite adlandırılır. Genelde iki katlı ve avluya dönük yapılardır.

Gezi Yerleri

GAZİANTEP'İN GEZİLİP GÖRÜLECEK YERLERİ:

MÜZELER:

Gaziantep Arkeoloji Müzesi

1944 yılında Nuri Mehmet Paşa camiinde faaliyete geçen müzede, Neolitik dönemden kramik parçalar, Kalkolitik ve bronz çağa ilişkin çeşitli eşyalar, figürler, mühürler, Urartu, Hitit, pers, Helenistik Roma ve Bizans'a ait çeşitli eserler sergilenmektedir.

Etnoğrafya Müzesi

Asrın başında inşa edilen müze binası ana kaya içine oyulmuş üç kattan oluşmuştur. İkisi anayola diğeri ara sokağa açılan üç girişi vardır. Bina içerisinde ayrı bir bölümde Antep savunmasında kullanılan silahlar, savaş araçları, belgeler, kahraman ve şehitlerin fotoğrafları sergilenmektedir.

Gaziantep Bölgesi, dünya arkeoloji literatüründe "Tarih boyunca yeryüzünde en eski yerleşim yeri" olma ünvanına sahiptir. Asırlar boyunca bir çok medeniyete ev sahipliği yapmış olup, toprakları arkeolojik değerlerle doludur. Asırların zenginleştirdiği kültür birikimine geleneksel Türk misafirperverliği de eklendiğinde Gaziantep Turizmi sıcak insanları ve mükemmel alt yapısı ile tam bir cennettir.

Kaleleri, hanları, hamamları, camileri, medreseleri, çarşıları, pasajları, höyükleri, antik yerleşim yerlerinin iç içe olduğu bu güzel kent kültür mozaiğinin en güzel örneklerine sahiptir.

Dilerseniz serin yaylalarında tracking yapıp zaman tünelinin derinliklerinde kaybolabi lirsi niz.

Sizleri dünyanın en eski yerleşim yerini görmeye davet ediyoruz.

Bu arada Gaziantep'te tarihi önemi olan Yesemek Açık Hava Müzesi, Dülük Antik Kenti, Belkıs Harabeleri, Tilmen Höyük, Rumkale, Gaziantep Kalesi, Ravanda Kalesi gibi tarihi yerlerin yanında eşine dünyada az rastlanır anıt mezarları görmenizi tavsiye ederiz.

1-Dülükbaba turu: İl merkezine 4 km. uzaklıkta bulunan Orman İşletme Müdürlüğüne ait Dülükbaba orman içi dinlenme yeri, doğa yürüyüşü yapmaya, kamp yapmaya, pikniğe elverişli ve gününbirlik gidilip dinlenilebilen bir yerdir. 2-Yesemek turu:İslahiye ilçesine 24 km. uzaklıkta bulunan ve dünyanın ilk Açık hava Heykel atölyesi olarak bilinen Yesemek'e gününbirlik gezi yapılabilir. Yesemek Açık Hava Müzesi'nin karşısında bulunan Tahta Köprü Barajının kıyısında piknik yapılabilir.

3-Birecik turu:Fırat nehrinin kıyısında bulunan Şanlıurfa'nın Birecik ilçesine nesilleri tükenmekte olan ve çoğalmak için koruma altına alınan kelaynak kuşlarını görmek için gidilebilir. Efsaneye göre Nuh'un gemisi Ağrı dağına oturunca üç çift kuş salıvermiştir. Bu kuşlardan bir çifti de elaynak kuşlarıdır. ayrıca Fırat kenarında piknik yapmak, yüzmek ve Birecik'te bulunan restaurantlarda yemek yemek,yüzmek ve dinlenmek için tura çıkılabilir. Birecik'in Gaziantep'e uzaklığı 67 km.dir.

4-Rumkale turu: Gaziantep'in Yavuzeli ilçesinin Kasaba köyünde bulunan ve Fırat nehri ile Merziman çayının birleştiği yerde görkemli duruşu ile insanları büyüleyen Rumkale'yi gezmek, Fırat ve Merziman çayı kıyısında doğayla iç içe su çağlıtları arasında dinlenmek, piknik yapmak için gününbirlik tura gidilebilir. 5-GAP turu: Öncelikle dünyanın en büyük,

sulama ve elektrik üretimine yönelik projelerinden biri olan GAP'a gezme, görme, ^{teknik} bilgi alma ve dinlenme amaçlı günübirlik veya konaklamalı olarak tura çıkılabilir. 6-Belkıs turu: Gaziantep'e 60 km. uzaklıktaki, Nizip sınırları içerisinde bulunan, tarihte kendi adına para bastıran Zeugma(Belkıs) şehri harabeleri günübirlik gezilebilir. Fırat kenarında yeşillikler arasında

piknik yapma imkanı mevcuttur. 7-Şanlıurfa turu: Şanlıurfa turu dünyanın en eski yerleşim yerlerinden biri olarak bilinmektedir. Hz. Eyüp ve Hz. İbrahim peygamberlerin yaşamış oldukları yer olarak bilinen Harran'da ilk İslam Üniversitesinin oluşu tarih ve ilmin derinliklerini ispatlamaktadır. Şanlıurfa'nın Peygamberler şehri olması, Hz. İbrahim'in dergah denilen kutsal yerde dünyaya gelmesi, Nemrut'un tahtına payıma etmesi, tek tanrı fikrinin ilk kez burada ortaya

atılması, ayrıca şehrin ortasında bulunan Balıklıgöl'ün açık hava akvaryumu görünümü vermesi, sabır timsali olan Eyüp Peygamberin 7 yıl çile çektiği mağaranın burada olması, Harran evleri ve daha birçok özelliğiyle Şanlıurfa'ya günübirlik veya 1-2 günlük konaklamalı tur düzenlenebilir. ayrıca münferiden de gezilip görülebilir.

8-Hatay-Harbiye turu: İlin merkezi olan Antakya, Akdeniz'e 30 km. uzaklıkta si nehri üzerinde kurulmuş bir şehirdir. Eşsiz bir güzelliği olan harbiye, çağlayanlar bölgesi olup, piknik yapılabilen, yeme-içme tesisleri olan ve yemekleri ile ünlü olan şirin bir yerdir. St. Pierre Kilisesi Habib-i eccar dağı üzerinde doğal bir mağaradır. Hristiyanlar "Hristiyan" ismini ilk defa burada almışlardır. ayrıca burası Hristiyanlar tarafından Hac yeri ilan edilmiştir. Hatay Arkeoloji müzesi mozaik üzerine dünyanın ikinci büyük müzesidir. Hatay'a 1-2 günlük tura gidilebilir.

9-Sofdağı Yaylası turu: Güneydoğu Torosların uzantısı olan Sofdağlarının üzerinde bulunan Sofdağı yaylası Gaziantep'e 32 km. uzaklıktadır.

Yaylada hava çok temiz olup Sofdağı'ndan şehre uzaktan ve tepeden bakmanın zevki bambaşkadır. Yaylada buz gibi tatlı su kaynakları ve pınarlar bulunmaktadır. İnsanların doğayla başbaşa, gürültüsüz, kuş sesleri ve su çağlıtları arasında doğa yürüyüşü, kamp ve piknik yapılabileceği ideal bir yerdir. Sofdağı yaylasına gününbirlik veya hafta sonu tura gidilebilir.

10-Hızır Yaylası turu: İklimin verdiği özelliklerle her mevsim yeşillikler içinde bulunan hızır yaylası, İslahiye ilçesi Altınüzüm beldesinin 20 km. batısında Amanos dağlarının tepesinde bulunmaktadır. Rengarenk kır çiçekler ilkbahar dağ laleleri, büyüleyici güzellikte manzaraları yanında buz gibi suları, pırıl pırıl güneşi ve bol oksijenli tertemiz havası ile insanların doğayla baş başa gürültüsüz, kuş sesleri ve su çağlıtları arasında doğa yürüyüşü, kamp ve piknik yapabileceği ideal bir yerdir.

GAZİANTEP'TE SANAYİ

Ülkemizde sanayi denildiği zaman ilk akla gelen Marmara Bölgesidir. Bunlara ilaveten Kayseri, İzmir, Adana ve orali olmakla övünç duyduğumuz Gaziantep akla gelir. Gaziantep, Cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren halkının kişisel gayretleri ve girişimcilik ruhu sonucunda önceleri bilhassa imalat sanayinde Türkiye'de büyük bir pay ve söz sahibi olmuştur. Bu durum

aynı zamanda Gaziantep'in GAP Bölgesinde sanayinin itici gücü ve GAP'ın merkezi olacağının kanıtıdır.

Bu gün için Gaziantep'te alt yapısı hazırlanmış 4 tane Organize Sanayi Bölgesi oluşturulmuş ve bunlardan 3 tanesinde fabrikalar çalışmaktadır. 4.Sanayi Bölgesi ise çok yakın bir gelecek te faaliyete geçirilecektir. Bu 4 Bölge faaliyete geçtiğinde sadece Organize Sanayi Bölgesinde istihdam edilen insan sayısı 100.000 kişi olacaktır. Bu çok büyük bir istihdam rakamıdır. Buna paralel olarak üretim hacmi de kat kat artacaktır. Şu anda dahi Türkiye'nin önemli bir sanayi merkezi olan İl, büyük bir sanayi metropolü olacaktır.

Öte yandan; KÜSGET Kompleksi ülkemizde eşine ender rastlanacak bir küçük sanayi sitesidir.Keza GATEM (Gaziantep Ticaret ve Endüstri Merkezi) Türkiye'de Gaziantep'te bulunan türünün ilk ve tek örneğidir.

Gaziantep'teki sanayi sayılan bölgelerle sınırlı değildir. Küçük ve orta ölçekli sanayi bölgeleri içinde Nizip Caddesi, Çakmak Mahallesi, Çıksorut ve Mezarlık çevresi, Araban Yolu,Şehreküstü-Ünaldı Çevresi, Humanız-Nurgana Çevresi, Havaalanı ve Oğuzeli yolunda yer alan yüzlerce tesisi de unutmamak gerekir. Öte yandan Nizip İlçemizdeki sanayi kuruluşları da küçümsenecek gibi değildir. Bu ilçemizde de Organize Sanayi Bölgesinin alt yapısı hazırlanmıştır. Şu anda ilçede başta Ülfet Gıda, Zeytinyağı ve Sabun Fabrikası olmak üzere bir çok sanayi kuruluşu mevcuttur. Bu ilçemizde bulunan sanayi tesisleri bir çok ilimizdeki sanayi potansiyelinden daha yüksektir.

Sayılan bu sanayi bölgelerinde; bulgur, makarna, irmik, un, bisküvi, çikolata, şekerleme, turşu,sirke ve bir çok gıda maddeleri, her türlü tekstil ürünleri ve bunların yan sanayileri, halı ve halı makinası imalatı, plastik ve kimya sanayi, deri ve deri mamülleri sanayii, demirdöküm, çelik para kasaları, her türlü yedek parça, yürüyen merdiven, elektronik montaj sektörü (Televizyon

radio ve her türlü müzik seti imalatı) ve daha burada sayamayacağımız yüzlerce çeşit sanayi ürünleri üretilmekte ve bunların önemli bir bölümü ihraç edilmektedir. Gaziantep Sanayisinin en önemli özelliği ise Güneydoğu Anadolu Bölgesinde yer almasına rağmen devletten hiçbir teşvik ve yardım almadan bu yatırımları gerçekleştirmesidir.

Gaziantep'in en övünülecek bir yanı da elektrik, su ve kanalizasyon gibi alt yapı problemlerini uzunca sayılabilecek bir dönem için çözmüş olmasıdır. Gaziantep Sanayi Siteleri yanında modern şehircilik anlayışı ile de Avrupa Birliğine model teşkil eden bir mega kenttir. Kısacası Gaziantep bu gün bir çok il halkının tanıdığı baklavası, lahmacunu, çiğ köftesi ve fıstığıyla ünlü olmanın yanında asıl ününü sanayi alanında ileri , alt yapısını tamamlamış, yüz binlerce kişiye iş olanağı sağlayan bir kent olarak tanımlanmaktadır.

GAZİANTEP MUTFAĞI

Gaziantep mutfağı deyince: Aklımıza yalnız "ocaklık" dediğimiz dört duvar arası, yanan ocak ve kaynayan kazan gelmemelidir.

Antep mutfağı, bir hazinedir, bir güzel sanattır. Aracı ile, gereci ile pişireni ile ürünü ile yiyeni ile bir uygarlıktır, bir kültürdür.

İnsanoğlunun diğer yaratıklardan bir ayrımı da doğada yetişen tüm bitki ve hayvanlardan elde ettiği yiyecekleri türlü yöntemlerle biçim ve tadını değiştirerek çekici ve iştah açıcı duruma getirip tüketmesidir. Yaklaşık beşbin yıl önceki uygarlıkların örenlerinde mutfak bölümlere ve buralarda kullanılan taş, toprak, ağaç ve metalden yapılmış araçlara rastlanması insan yaşamında yemek kültürünün de çok eskiye dayandığını kanıtlamaktadır

Antep Mutfağının Özellikleri:

Hemen, hemen herkesin hayran olduğu Antep yemeklerindeki candeğerlik, yalnız pişiren keyvanilerin (iyi yemek yapanlar) becerikliliklerinden değil, yörenin toprağında, suyunda ve havasındaki özellikler nedeni ile burada üretilen bitkisel ve hayvansal ürünlerdeki yüksek aroma ve tadın da payı önemlidir. Antep Mutfağının bazı özelliklerini şöyle sıralayabiliriz:

- 1 - Yörede etli ve sebze yemeklerin çoğu; yoğurtla pişirilir.
- 2 - Kazan yemeklerinde kabın kalın, ateşin harsız olması yeğlenir.
- 3 - Etli yemeklerde hayvan gövdesinin hangi bölümünün hangi yemeğe yakıştığı bilinmesi. Örneğin; bamyaya boyun eti, lahmacuna, döş ve kaburga eti, şiş kebabına küşneme (bonfile), çiğköfteye but eti iyi olur.
- 4 - Yemeklerde kullanılan ürünlerin yerli olması yeğlenir.
- 5 - Yemeklerde kullanılan baharat değişiktir. Örneğin; yoğurtlu yemeklerde haspir (safran) veya nane, bazı yemek ve çorbalarda tarhın, ciğer kebabında kimyon, aşurede rezene, sütlaçta tarçın.
- 6 - Başka yörelerde kelle-paçanın derisi yüzülerek kullanılır. Oysa, burada derisi yüzülmez, ütülerek temizlenir (eskiden bu işi kalaycılar harlı ocaklarında ücretle yaparlardı).
- 7 - Her yerde bir ya da iki çeşit ekşi kullanılırken burada tam yedi çeşit ekşi bulundurulur ve yemeğine göre kullanılır. Limon, limon tuzu, koruk, koruk pekmezi, sumak tozu, sumak ekşisi, nar ekşisi. Örneğin: Bamyaya koruk, sarmaya erik, lahana ve pancar sarmasına nar ekşisi, sulu salataya sumak ekşisi.

- 8 - Hem sağlık hem tat ve iştah verici olan taze sarımsak çok yemekte kullanılır, öyleki sarımsak aşı diye tek başına bir yemek ya da yarı yarıya katıldığı bakla tavası vardır.
- 9 - Lahmacunun harcına soğan değil, sarımsak demet demet doğranır. Bol maydanoz, domates biber ve baharattan başka yoğurt da konup fırına verilir. Yerken, srtlen tohumusuz patlıcanla dörde katlanıp ağızlanır.
- 10 - Dolmalar çok ince oyulur, içinde kıyma değil pirinç veya bulgur yoğunluktadır. Pişirirken altına ilikli kemik, bol ekşi, sarımsak ve nane kullanılır.
- 11 - iğkfte sert simit, buz ve limon kabuğu ile yoğrulur. Yoğururken su yerine domates suyu kullanılır.
- 12 - Başka yörelerde yapılmayan zeytin piyazı çok güzel bir katıktır. Kırık zeytin (taşla dövülerek çekirdeği alınmış) bıçakla kıyılır; una ceviz içi, nar, tuz, biber, kimyon ve biraz zeytinyağı konur, maydanozla süslenir, dürüm dürüm yenir.
- 13 - Tahin ve pekmez bile çok kolay olmasına rağmen burada ateş üstünde eritilerek karıştırılır, daha can çekici olması sağlanır.
- 14 - Mevsiminde bol bol yenen marul pekmeze batırılarak yenir.
- 15 - Buğday haşlamasına yörede HEDİK denir. İyice haşlandıktan sonra ceviz içi, nar tanesi, rezene, tarçın ve toz şeker konup ikram edilir. Bunu özellikle çocuklar çok sever.
- 16 - Yaz boyu tüketilen kavun ve karpuz çekirdekleri yıkanıp kurutulur ve gerektiğinde kavrularak tuzlanır, eğlencelerde kuru yemiş olarak harcanır.

17 - Baharın ilk günlerinde sütler ısıtılıp geniş kaplarda ayaza konur. Sabahleyin fırından kaymak için özel hazırlanmış yarı pişmiş yumuşak ince pideler alınır; ustalıklı pidenin bir yüzü kaplardaki süte değdirilerek kaymağın ekmeğın yüzüne yapışması sağlanır. Bu kaymaklı ekmeğe şeker, bal ya da pekmez katarak yenir.

18 - Bu yöreye özgü, baharda kumlu arazide oluşan patates görünüşlü bazı yerlerde domalan, burada, keme dedikleri okkalı bir mantar vardır. Bunun, çok can çekici kebabı, tavaşı, sulu yemeği ve dolması yapılır. Kış için de kurutulur.

Gaziantep, Mutfağı ve yemek çeşitleriyle de Türkiye'de her zaman örnek gösterilen ve yemeklerinden övgüyle söz edilen bir kenttir. Gaziantep yemeklerinin malzemesi bol,yapması oldukça zahmetli ve bu nedenle lezzetini tarif etmeye imkan yoktur. Yemek çeşitleri saymaklabitmez. Bu nedenle, Gaziantep Yemeklerinin bir kültür varlığı olarak korunması ve geleceknesillere aktarılması gerektiğine inanıyorum. Gaziantep'e özgü bazı yemek çeşitlerini saymakistiyorum; İçli köfte, ali nazik, erik kebabı, beyran, ekşili ufak köfte, kabaklama, doğrama ve Gaziantep'inadeta sembolü olan Yuvalama ve daha sayamadığımız nice çeşitleri vardır .Yurt içinde vedaşında Gaziantep Yemekleriyle ünlü lokantaları saymakla bitiremezsiniz. Bu sınırlıçalışmamızın dar kapsamı içinde bizim Gaziantep Mutfağını tüm yönleriyle tanıtmamıza imkanolmadığı gibi Gaziantepli usta ve üstatların yanında böyle bir iddiamızda olamaz. Bizimyaptığımız Çanakkale'dekiGaziantepililere bir nebze olsun Gaziantep Yemeklerini hatırlatıp, onlara nostaljikan yaşatmaktır.

Tabii bu arada Gaziantep Mutfağının en önemli yemeği olan "Yuvalama"nın tarifini yaparak bu konudaki yazımıza son veriyoruz:

YUVALAMA

Malzemesi:

500 Gr. Prinç

300 Gr. Yağsız çiğ köftelik kıyma

1 Adet orta boy soğan

2 Yumurta

500 Gr. Kemiksiz parça et

150 Gr. Nohut

1,5 Kg Koyun yoğurdu(Yağlı)

Yağ, kuru nane

Yuvalama sadece Gaziantep'e özgü bir yemek olup, hazırlanması emek ve zaman gerektiren lezzetli bir yemektir.

Bir gece önceden yıkanıp süzgeçte bırakılan prinç, havanda dövülür. Havan yerine mikserle deufatılır. Tam prinç unu haline gelmeden hazırlanan dövülmüş prinç yağsız kıyma, karabiber, tuz,ince kıyılmış soğan ve bir adet yumurta ile yoğrulur. Yoğurma sırasında karışıma su katılmaz,ancak yoğurmayı kolaylaştırmak için eller ıslatılabilir. Yuvarlanacak, ele yapışmayacak kıvamdahamur elde edilir. Bu hamur lokma döker gibi bezelye büyüklüğünde küçük parçalara ayrılır. Birtaraftan da küçük parçalara ayrılan hamur avuç içinde yuvalanır ve bezelye büyüklüğündeyuvarlak küreler haline getirilir. Yuvalama işi çok uzun zaman alacağından 2- 3 kişi ile ekip halinde yapılması tavsiye edilir.

Hazırlanan bu küçük küreler kaynar suda 15 dakika haşlanır.Haşlanan yuvalamanın suyu

süzülerek başka bir tencereye alınır.Yuvalama için tercihen yağlı koyun yoğurdu veya süzme yoğurt tavsiye edilir. Parça etler venohut köpüğü alınarak ayrı bir kapta önceden pişirilir. Süzme yoğurt içerisine bir adet yumurta atılarak ve kaynayıncaya kadar sürekli karıştırılarak kaynatılır. Üzerine etin haşlama suyu ilave edilir. Kaynama başlayınca et ve nohut yoğurda ilave edilir. Son olarak önceden hazırlanmış olanyuvalamalar ilave edilerek bir taşım kaynatılır. Pişme tamamlandığında servis kasesine alınanyemeğin üzerine başka bir tavada karıştırılarak hazırlanan yağ, tuz ve kuru nane ilave edilerek servise sunulur. Afiyet olsun.

GAZİANTEP'TE MUSİKİ VE FOLKLÖR

Bir başka belde dir gazi şehrimiz. Herhangi bir yerde Gaziantep li olduğunuz anlaşılınca hemen istekler başlar. Samimiyet derecesine göre baklava istenir, fıstık zamanı taze Antep fıstığı istenir, Antep'e özgü nakışlar, Antep Kilimi, paşa mangalı ve daha aklınıza gelmeyecek şeyler,hatta Türkiye'de bulunmayan ve Antep'te olacağına inanılan bir şey istenir.Bu ilimizin ekonomik alt yapısının çok ileri olduğunun kanıtıdır. Daha önce de bahsettiğimiz gibi Antep li kazanmasını da eğlenmesini de seven insanlardır. Musikiye büyük önem verilir.Ülke çapında ün yapmış bestekarlara ait Türk Sanat Müziği parçaları mesire yerlerinde toplucacra edilir. Dr.Emin Kılıç KALE ve Alaattin YAVAŞÇA gibi bestekarlarımız, Çetin Körükçü,Suat Suna gibi icracı sanatçılarımız sayılabilir. Barak. Belki bu ismi Gaziantep li olmayanlar ilkdefa duymuşlardır. Barak Gaziantep'te Oğuzeli, Nizip, Kilis ve Karkamış ilçelerini içine alan bir yöredir. Kültürü, folklörü ülkemizde sanatçılar arasında yaygın bir şekilde bilinir. Barakhavalarında davul-zurnanın yeri bir başkadır. Buradaki davul-zurna sesi hiçbir yörede görülemez.Barak yöresinin türküleri, oyun havaları dilden düşmez. Bozlak havaları, ağıtlar, leylimler,Maniler bambaşkadır.

Halk oyunları bu türküler eşliğinde oynanır. Barak'ta misafirin yeri ve anlamı başkadır. Hali vakti biraz olsun yerinde olanların evlerinde misafir için ayrı ve özenledöşenmiş, mahallin kültür özelliklerini noksansız yansıtan Barak Odaları oluşturulur. afirburalarda ağırlanır. Barak Odaları Türk Folklorü içinde ayrı bir araştırma konusudur.

YEREL YÖNETİM

Bu arada Gaziantep'in son yıllarda Celal DOĞAN'ın Büyük Şehir Belediye Başkanlığı döneminde şehircilik alanında ülkemizde inanılmaz denilecek ölçüde bir şehircilik başarısına imza attığını, diğer politikacılarımız ve Valimizin de üstün gayretleri ile örnek bir şehir yaratıldığını belirtmek isterim. İlimizde bulunan diğer sanayi tesislerine ilaveten 4 tane Organize Sanayi Bölgesinin mükemmel bir alt yapı ile gerçekleşmesi, GATEM'in yapılıp faaliyete geçirilmesi, Karataş Bölgesi ve Göllüce Mevkiinde modern şehircilik anlayışı ile dev uydu kentler oluşturulması, yıllardır lağım suları akan Alleben'in modern hale getirilip 100.Yıl AtatürkKültür Parkının yapılması modern şehirciliğin simgesi ve Gaziantep'in övünç kaynağıdır.

GAZİANTEP İLİ SÖZLÜ EDEBİYAT VE YAZILI EDEBİYATI:

A-Sözlü Edebiyatı

Türkü ,mani ,hoyrat,atasözü halk deyişleri,masal nini gibi sözlü edebiyat ürünleri ile günümüze ulaşan Gaziantep ağzı ,henüz canlı bir biçimde gerek merkez ve merkeze bağlı köylerde ve yörede ağız özellikleri kullanılmaktadır. Gaziantep ili Türküleri ,mani ve hoyratları Türk halk müziğine malzeme olmuştur.

rküler:

RAZDA GÜLELİM(Gaziantep ağzı)

LE ELİİ DOĞRULT...

Gaziantep'in Karşıyaka Semtinde bulunan Hanifi Koç'a ait kahvede bir gün semtin ünlüleri
ca Muhittin ile Ördek Mamet'in (Mehmet) oturup iskambil oynadıkları sırada içeriye
adisine sakat süsü veren bir dilenci girip Ördek Mamet'in tepesine dikilmiş ve aşlamış
anmaya; "Allah rızası için şu sakat kulunuzun bir duasını alın abiler, bir adaka Verin" diyerek
enmeye çalışıyormuş. Ördek Mamet bir an kafasını kaldırıp dilenciye seslenmiş:- "Hele elii
ğrult, elii doğrultta vereyim" demiş. Ördek Mamet'in para vereceğini uman ve sakatlık
marası yaptığını unutan dilenci saf saf elini doğrultmazmı, işte o an numara yaptığı ortaya
an dilenciye Ördek Mamet kendi deyimiyle "İT ÖTENE

DAR"dövmüş.

SPOR(futbol)

GAZİANTEP'TE FUTBOL VE GAZİANTEPSPOR

Gaziantep'te ilk spor kulübü Altınışik Spor Kulübü ismiyle kurulmuştur. Aynı yıl Kilis'te de
Kilis İdman Yurdu Spor Kulübü" kurulmuştur. Gaziantep'te ilk futbol karşılaşması da bu iki
kim arasında Temmuz 1927'de yapılmıştır. Yine 1927 yılında Türk ocağı spor Kulübünün
rulmasıyla spor karşılaşmaları artmaya başlamıştır. 1929 yılında Altınışik Spor Kulübü

dağılarak yerine sanatkarlardan oluşan "Sanatkârlar spor Kulübü " kurulmuştur. 1931 yılında Türkocağı ile Sanatkarlar kulüpleri birleşerek "Gaziantep İdman Yurdu " almıştır.

Gaziantep İdman Yurdu , o dönemde Türkiye Futbol Federasyonunun benzer görevini yürüten " Türkiye İdman Cemiyetleri"ne dahil olmadığından sadece özel karşılaşmalar yapabiliyordu.

1932 yılında Gaziantep'te Halk Evleri'nin açılması üzerine İdman Yurdu dağılmış ve kentin spor faaliyetlerine Halk Evinin Spor Şubesi üstlenmiştir. 1936 yılında Türkiye İdman Cemiyetleri ittifakı kaldırılarak yerine Türkiye spor Kurumu adı altında ülke çapında geniş bir teşkilatlanma sağlanmıştır.

Türkiye Spor Kurumu 'nun resmi karşılaşmaları başlatmasının ardından 1938 yılında kurulan Şehreküstü spor kulübü ve Çınarlı Gençlik Spor kulübü ,Gaziantep'in ilk resmi spor kuruluşlarıdır. Bu iki kulüp ,Gaziantep'te günümüze kadar varan gelişmenin temellerini atan takım Gaziantep'in adını taşıyan "Gaziantep spor" ise 1969 yılının ilk günlerinde kuruldu.

Gaziantep Büyük şehir Belediyespor, 18.07.1988 tarihinde kurulan Sankospor'un Gaziantepspor'a alt yapı olması amacıyla Gaziantep Büyük şehir Belediyesi'ne devredilmesiyle oluşturulmuş bir takımdır. Sankospor, kurulduğu 1988- 89 sezonunda Gaziantep 2. Amatör Kümede mücadeleyle başlamış ve o yıl şampiyon olarak 1. Amatör Kümeye yükselmiştir. Üç sezon bu kümede mücadele eden Sankaspor, 1991 – 92 sezonunda 1. Amatör Küme şampiyonu olarak Deplasmanlı Amatör Ligde mücadelesini sürdürmüş ve 1992 – 93 sezonunda şampiyon olarak Türkiye 3. Ligne terfi maçlarına katılmış ve Konya'da yapılan maçlar sonunda 3. Lige çıkmıştır. 1996 – 97 sezonunda da 3. Lig 3. Grup şampiyonu olarak 2. Lige çıkma başarısını göstermiştir. 1998 – 99 sezonu sonunda Gaziantepspor'a alt yapı oluşturma amacına daha iyi hizmet verebilmesi için Gaziantep Büyük şehir Belediyesine devredilmiş ve 30.06.1999 tarihinde yapılan Olağanüstü Genel Kurulda ismi Gaziantep Büyük şehir Belediyespor Kulübü Derneği

olarak değiştirilmiştir. 12.08.1999 tarihinde yapılan Olağanüstü Genel Kurulda da yeni yönetim kurulu seçilerek çalışmalara başlamıştır. Kulübün gösterdiği spor faaliyetleri arasında bulunan futbol, voleybol, güreş, atletizm ve hentbol branşlarına basketbol, bisiklet, karate, tekvando, body bulding ve bilek güreşi dalları eklenmiştir. Takımımızın atletizm branşında bünyesinde bulunan Süreyya Ayhan, Sydney 2000 Olimpiyatlarına katılmış ve ülkemizi başarıyla temsil etmiştir. Yine Kulübümüz Bisiklet Takımı Balıkesir'de yapılan Gençler Pist Şampiyonasında Olimpik Takım Yarışında ve Takım Sürat Yarışında Türkiye 4.sü olmuştur. Gaziantep Büyük şehir Belediyespor futbol takımı halen Türkiye 2. Ligi 1. Grupta mücadele etmektedir.

İDARİ KADRO

Başkan : M. Sait GÜVEN

Mali İşler Başkan Yardımcısı : Muzaffer ATMAZ

İdari İşler Başkan Yardımcısı : A.Şahin BİLGEL

Sağlık ve Sosyal İşler Başkan Yardımcısı : Cahit KUYUCU

Genel Sekreter : Recep KAŞMER

Profesyonel Futbol Şube Sorumlusu : Çetin KATIRCIOĞLUGİL

Amatör Spor Sorumlusu : Orhan YILMAZ

Üye : Fatih ÖZTOSUN

Üye : Servet YILDIZ

Üye : Mehmet ATAR

Üye : Abdulvahap TURAL Üye : Emin KAYA

TEKNİK KADRO

İdari Menejer : Ali DOĞAN

Teknik Direktör : Mehmet ŞAHAN

Antrenör : Mehmet ERDOĞAN

Antrenör : Mehmet TEZCAN

Alt Yapı Sorumlusu : Necmettin AHNEAK

Alt Yapı Antrenörü : M.Ali BELER

Alt Yapı Antrenörü : Mehmet ARSLAN

Alt Yapı Antrenörü : Erdal ASLAN

GAZİANTEPDE ÇEVREYE VERİLEN ÖNEM

TÜRKİYEDE İLK DÜZENLİ ÇÖP DEPOLAMA ALANI GAZİANTEP'TE

Büyükşehir Belediyesi, 20 Haziran 1993 tarihinde Katı atık imha değerlendirme projesinin temelini attı. Çağdaş şehircilik ve belediyecilik anlayışı içinde başlatılan "21. Yüzyıla doğru Gaziantep " projesi kapsamında Türkiye'mizin bu ölçüde ilk düzenli çöp depolama tesisi 1994 yılı sonunda tamamlandı. Böylece Gaziantep ilimizde, Türkiye'de ilk defa gerçekleştirilen tam anlamıyla sağlıklı bir çöp depolama tesisine kavuştu. Mazmahor ,Uzundere mevkiinde inşa edilen düzenli çöp depolama tesisi, yapılan çok isabetli arazi çimi hazırlanan en gelişmiş deponi tasarımı ve uygulanacak işletim planı doğrultusunda üç safha halinde Gaziantep'e 50 yıl hizmet verebilecektir. Projede evsel atıkların depolanması konusunda en gelişmiş tasarım detayları uygulandı. Çöpler tabii zeminde ve dış etkenlerden bir

geçirimsizlik perdesiyle izole edildi. Depolanma bir program dahilinde alındı, sızıntı toplama ve
 taraf edilme sistemi düzenlendi. Çıkabilecek gazlar kontrol altına alındı. Yüzey suyu
 zenlenen drenaj kanalları ile deponi dışına yönlendirildi. Türkiye de' ki ilk düzenli çöp
 olama alanı olan bölgede geçirimsizliği sağlamak amacıyla öncelikle düşük permezibiliteli
 rak serilerek sıkıştırıldı. Daha sonra Geomembran serilerek geçirimsizliği sağlandı. Bu sırada
 lardan ve yağmur sularından dolayı meydana gelebilecek suların birikmemesi için drenaj
 suları ve filtre tabakları kondu. Ayrıca çevreden gelebilecek sel suları için drenaj kanalları
 ıldı.

100.YIL ATATÜRK KÜLTÜR PARKI

100.yıl Atatürk Kültür Parkı'na 1991 yılında park içinde yer alan binaların yıkılması ile
 adı . Ortadoğu'nun ve Balkanların en geniş kültür parkı konumunda yer almaktadır.

ılay köprüsünden başlayarak, şehrin Batısına doğru genişleyerek devam eden ve Alleben
 sinin her iki tarafını kapsayan 100. Yıl Atatürk Kültür Parkı 2 milyon 220 bin metrekarelik
 ı kapsamaktadır. Yürüme yolları oturma grupları, bisiklet yolları, çocuk oyun alanları,
 ival alanı, odeon ve bin kişilik anfi tiyatronun bulunduğu kısımda ayrıca çay bahçeleri,
 vehaneler ışıklı gösteri havuzları bulunmaktadır. %80'i tamamlanan birinci bölüm 1997
 nda tamamlanmıştır. 1996 birim fiyatlarına göre dört trilyon liraya tanzim edilebilecek 100.

Atatürk Parkı projesinde yedi adet beş yıldızlı otel, Gaziantep'e has meşire alanları, düğün ve
 h salonları, gazinolar ve çay bahçeleri, 450 bin metrekarelik fuar alanı, çocuk oyun alanları,

otomobille izlenen açık hava sineması, yüzme havuzları, ışıklı gösteri havuzları, paraşüt kulesi ,
çocuk uçurtma tepeleri bulunmaktadır. %80'i tamamlanan birinci bölüm 1997 başında
tamamlanmıştır. 1996 birim fiyatlarına göre dört trilyon liraya tanzim edilebilecek 100. Yıl
Atatürk Parkı projesinde yedi adet beş yıldızlı otel, Gaziantep'e has mesire alanları, düğün ve
nikah salonları, gazinolar ve çay bahçeleri, 450 bin metrekarelik fuar alanı, çocuk oyun
alanları, otomobille izlenen açık hava sineması, yüzme havuzları, ışıklı gösteri havuzları,
paraşüt kulesi , çocuk uçurtma tepeleri bulunmaktadır.

DİĞER PARKLARIMIZ

“Çevreye Saygı, İnsana Saygıdır”

- Gaziantep'in Yeşil Gerdanlığı 100. Yıl Atatürk Kültür Parkı
- Düztepe kültür Parkı'na Büyük İlgi
- Çağlayan Sakinleri Yeşil Alanları Sevd
- Recep Koç Parkı Tanzim Edildi
- Hayri Tütüncüler Parkı Hizmete Açıldı
- Gazikent Parkı Göllüce Halkına Hizmet Veriyor
- Gaziantep'e yeşil Elbise Giydirilecek

SOSYAL FALİYETLER

EMEKLİ KLUBLERİ

EMEKLİLERE BÜYÜK HİZMET

Gaziantep Büyükşehir Belediyesi, ülkemizde bir ilke daha imza atarak başlattığı Emekliler Kulübü" projesiyle en az 25 yılını şehrinin ve ülkesinin kalkınması için izmet vererek geçiren emeklileri huzurlu bir ortama kavuşturdu. u duruma gönlü razı olmayan Büyükşehir Belediye Başkanı Celal Doğan, ldıkları maaşla kıt kanaat geçimlerini sağlamaya çalışan emeklileri, daha huzurlu ve sığıntı gibi olmaktan kurtaracak bir ortama kavuşturmak için çalışmalar

başlattı. 29 Ekim 1996 tarihinde ilk Emekliler Kulübü, Türkmenler Mahallesi' nde hizmete girdi. Bunu daha sonra Saçaklı, Kayaönü, Hacıbaba, Karşıyaka, ve Güvenevler Emekliler Kulüpleri takip etti. Yaklaşık bin üyesi bulunan Emekliler Kulüplerinin şehrin tüm bölgelerine yayılması için çalışmalar devam ediyor. Emekli vatandaş, Büyükşehir Belediyesi'ne müracaat ettiğinde kendisine üyelik kartı verilmektedir. Bu kartla, tüm emekli kulüplerinden yararlanabilmektedir. Emekli kulüplerinde gazeteler, dergiler, kitaplar bulunmaktadır. Dilerse bunları okumakta , dilerse TV seyretmektedirler. Dama, satranç ve domino gibi çevreyi rahatsız etmeden oynanabilen oyunlarla zaman geçirilebilmektedir. Burada çay ve meşrubat gibi içeceklerde dahil hizmetler için herhangi bir ücret ödenmemektedir .

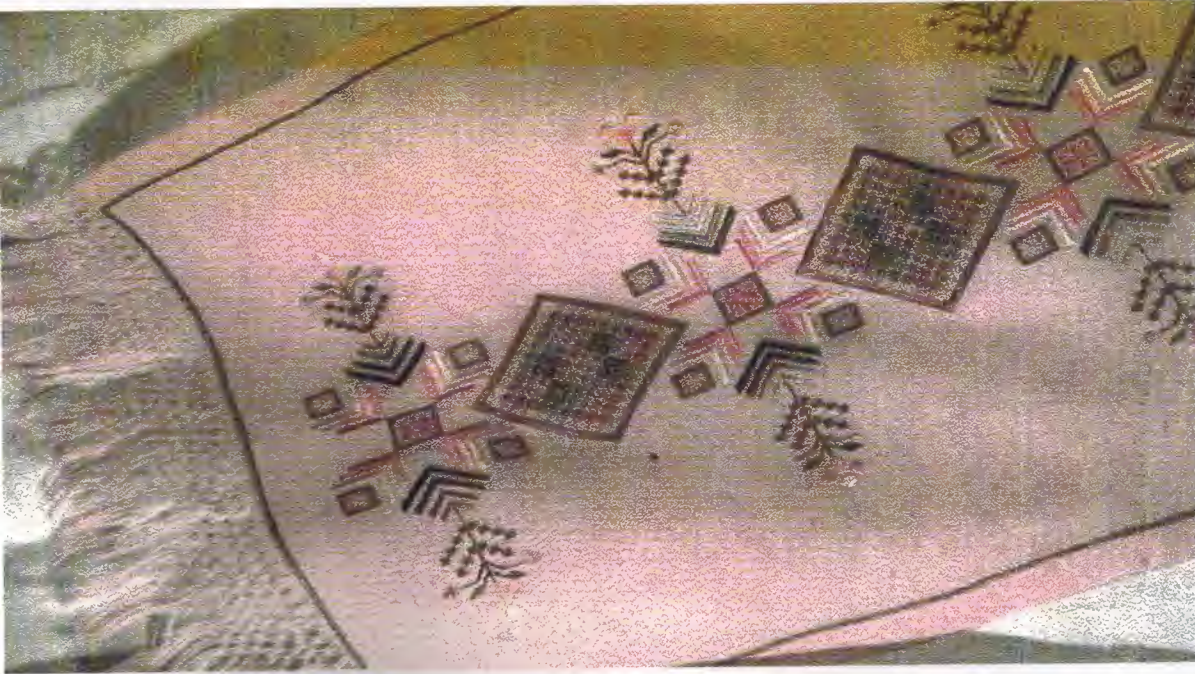
BİZİM ÇOCUKLARIMIZ

Gaziantep ilindeki sokakta sayıları hızla artan sokakta yaşayan vEsokakta çalışan çocuklara yönelik olarak yapılan değerlendirmetoplantıları sonucu sorun ve sorun alanına yönelik olarak hareketegeçme kararı alındı.21/01/1998 tarihinde yapılan "sokakçocukları"konulu toplantı sonucu konu ile ilgili harekete geçme kararınetsleştı.Bu doğrulta da konu ile ilgili bilimsel çalışma yapılması için Hacettepe Üniversitesi Sosyal Hizmetler Yüksek Okulu Öğretim Üyesi Sevil Atauzve Sosyal Hizmetler Uzmanları ve gönüllü öğrencilerden oluşananarştırma grubu 02-10/Şubat /1998 tarihleri arasında görevlendirildi. Güven Evi dönüşümlü olarak 20 çocuk kapasitelidir. Yatılı hizmet verenbu merkez işe, aileye ve kuruma yerleştirilen çocukların yerine veniçocuklar alınarak hizmet vermektedir.Güven Evi faaliyetleri arasında "okuma yazma bilmeyen çocuklara kurslar açma, eğitim çağında olduğu halde olduğu halde okula göndermek,gıdemeyecek durumda olanları çıraklık kurslarına , meslek edinmeye teşviketmek ve istekleri, becerileri doğrultusunda işe yerleştirmek -ailelerinibularak ailede ne tür problem olduğunu tespit etmek, çocuğu mümkünseailesine döndürmek ve izlemek-yukarıda belirtilen şartlara uymayançocukları da sokak çalışması yöntemiyle sokaktaki risklere karşı korumak "bulunmaktadırİlkadım Evi faaliyetleri arasında; eğitime yönlendirme ve çocuklarınēğitimden kopmamasını sağlamak, çocukları kapalı, sağlıklı, güvenli işyerlerine yerleştirmek, aile ilişkilerinin değerlendirmesini yapmak, çocuklarınyeteneklerini ortaya çıkarmak, sağlıklı ve temiz kalmasını sağlamak , onlarıdesteklemek amaçlı planlamalar yapılmaktadır Proje kapsamındaki iki merkezde 4 sosyal hizmet uzmanı , 1 toplum lideri, bir aşçı, iki izmetli , iki güvenlik görevlisi istihdam

edilmektedir. Projede çalıştırılmak üzere, İl Sağlık Müdürlüğü'ne ek zamanlı çalıştırılmak üzere sürekli olarak 1 psikolog projede görevlendirildi.

Bu aşamaya kadar projenin işlerliği ve sürekliliği açısından gerekli maddi ve manevi kaynaklar GAZİANTEP BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ tarafından projeye aktarıldı. Projeye bu haliyle halen GAZİANTEP BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ SAĞLIK VE SOSYAL İŞLER DAİRESİ BAŞKANLIĞI' na bağlı olarak hayatiyetini korumaktadır. Bu amaç ve kaynaklarla projedeki uygulayıcılar tarafından aşağıda belirtilen faaliyet ve programlar başarıyla hayata geçirildi. Sokak çalışmasıyla hedef kitleye ulaşılması ; bu çalışmayla sokakta, 200 yaşayan çocuğa ulaşıldı. Bu çocuklardan 60' ı direkt olarak Güvenmerkezden yararlanan çocuk sayısı ise 50' dir. Evi'nden yararlandırıldı. Geçici olarak merkezden yararlanan çocuk sayısı ise 50' dir

RESİMLER

Sedef ve Sedef Kakmacılığı

Sedef - Kakma ve
tek işleme
sandalye ve
baston
The work
in relief of pearl
shell and
walking stick

24
El ve Ev Sanatları

Yesemekte Ayı Adam/ Bear man in Yesemek

[illegible]

KAYNAKÇA

ALTAYLI Mehmet , Gaziantep’de Derlenen Halk Masalları ,

3. Baskı , (Gaziantep : Tekin Yayınevi) , 1994

ÖZDEMİR Ali , Turizm Rehberi , Gaziantep Tarihi ,

2. Baskı , (Gaziantep : Üner Yayıncılık) , 1998

KARAL Enver , Yeni Rehber Ansiklopedisi , Gaziantep Tarihi ,

6. Baskı , (İstanbul : Güven Matbaası) , 1996

ÖNDEROĞLU Fuat , ÖZTÜRK Hacı , Gaziantep’in Düşman İşgalinden
Kurtuluşu , 25 Aralık 1921

2. Baskı , (Ankara : Duran Ofset Matbaacılık) , 1993